

עין משפט
גר מצוה

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

מסורת הש"ס

ד"ר א"ח מ"י פ"ק מ"ג ס"א
לכות טומאה הלכות ט'
ט"ב ב"מ פ"ח מ"ג
שם הלכות ט'

רבינו גרשום

דרך היחיד ודרך הרבים. (א) צירוף שני פירוש אצלנו
למימי דרך הרבים דמנא דדרך היחיד מפסקי כ"ס
דרך הרבים ומשי משום ספק נקטין דקמי הל מפסקי
לועדים ואין מפסקי לאילנות אלא גדר כ"ו וקמ"ל דאילו דרך
הרבים לא מפסקי לאילן ומפרש נמי
אמאי תנא שזיל הרבים כיון דתנא
שזיל היחיד מפסקי דמשום אילן
לא לך למיתמייה כיון דאשמעינן
דאפי' דרך הרבים לא מפסקי לאילן
כל שכן שזיל הרבים אלא אמאי
לאשמעינן דשזיל הרבים נמי דענין
שיא קבוע צימות החמה וצימות
הגשמים והשתא אצלנו דמפסקי
לרועים אע"ג דגרע מכולהו ודרך
הרבים אשמעינן דלא מפסקי לאילן
דרך היחיד אשמעינן דלא דענין
קבוע ושזיל הרבים אשמעינן דענין
קבוע ואין להקשות דלא לימיני שזיל
הרבים ואנא היחיד דענין קבוע
ממתין דרך היחיד דלא לא דענין לא

למיני דרך היחיד אלא לימיני שזיל הרבים דהו רבותא טפי או
אפסכא דלא לימיני דרך היחיד ואנא דענא דלא דענין קבוע מדמתין
שזיל הרבים ולא תנא דרך היחיד דהו רבותא טפי דהא אי לאו
דמתין מתייבא לא דלא דענא הי מינייהו (א) מפסקי דפי דרך
היחיד רחב טפי ושזיל הרבים בקעי ביה רבים: **ר"ב א"ע"ד**
בשאר. רש"י פירש דפליגי דרבי אליעזר חשיב ליה ספק ספקא
ורבנן דף חשיבי ליה אלא ספקא אחת ורש"י פירש דפסקי בנתא
דע"ו (דף ע"ג ושם) דאפי' צדעה מלאה טומאה ופליגי דר"א
אע"ג דליכא אלא חדא ספקא כיון דליכא ספק מגע אלא ספק
ביאה טהור והיינו טעמא דטומאה מטובה גמרינן וגי' סוטה הו'
ספק כגון ולא ספק ביאה דודאי (ו) (גטסרה) והכמיס טמאין כיון
דאין כגון אלא ספקא אחת וסוגיא דע"ו מוכחא כפ"ש דר"א
מטור אפילו בספקא אחת דקאמר עובדא הוה נגהדעא ואמר
שמואל חמרא שרי כמאן כרבי אליעזר דאמר ספק ביאה טהור
גני דמטעא רוב גניי ישראל נינהו לא מינין למימר דשרא שמואל
פ"י יטערא דרעים אין כדאמרין לעיל (דף ע"ג) תא אחו לך רמאי
ומשי (א) לה שאני הסם כיון דליכא דפתיי להס ממנוה לא ספק
לומר עכו"ם אימור לא נעשי כיון דידעי ע"י ריה שהיה יין לא היו חוששין כו' משמע דלמאי דהוה בעי לאוקומי כרבי אליעזר דלקחא דעתך
דלא פתיי להס ממנוה ונדחי נגע הוה שרי אף על גב דליכא אלא חדא ספקא אס עכו"ם אס ישראלים משום דהוה ספק ביאה
אס בלא עכו"ם להס לאו ומהו קשה מההוא פולמוס (ע"ג דף ע"ג): דלקחא לנהדעא ושרייה ר"א וקאמר רב דימי לא ידענא אי
משום ספקא שרי ור"א סבר ספק ביאה טהור אי משום רוב דלחו ספקא אס הוה רוב עכו"ם ושרי לרבי אליעזר כיון דפתוחה חיות
(א) דפתוחה חיות טובא אימור אדעתא דממונא פתח וכספק ביאה דמי ואע"ג דתלינן אדעתא דממונא והוה ס"ס אפי"ה לא שרי אלא
לר"א (א) ולעיל שרי שמואל בהאי טעמא אפילו לרבנן ופרש"י הסם גניי נהדענא לא הוה ידעי אס רוב עכו"ם או רוב ישראלים ושרי
אפילו לרבנן דספק ספקא היא אכל הנהו דלאו בנתא פולמוס הוה ידעי רבי אליעזר (א) דשרא אס רוב ישראלים אס רוב עכו"ם
הלך אף על גב דליכא למימר דלחו אדעתא דממונא ליכא אלא חדא ספקא אס הוה רוב עכו"ם ושרי לרבי אליעזר כיון דפתוחה חיות
טובה דמוכחא מילתא דלשס ממון בלא ולא מנסכי דהוה כבולשת שנכנסה לעיר בשעת מלחמה דקמי אלו ואלו מותרות הלך אף על גב
דספק מגע הוה כיון דמוכחא מילתא לקולא כספק ביאה דמי ומיהו קשה לר"ת לשני הפירושים דנמשכת טהרות (פ"ו מ"ד) מוכח
דרבנן טמאין אפי' בספק ספקא דתנן כל שאחא יכול לרבות ספיקות וספיקי ספיקות ברה"י טמא ברה"ר טהור כ"ד כו' ואח"כ קמי
הכנס לבקעה צימות הגשמים דמייהו הכא ומיהו הכא הוה דע"ו וכל פירש כשעת רש"י דר"א שרי אפי' בגרמיה אחת כדמוכח (א) הקוגיא
ורבנן נהי דבטומאה ממחירי לטמאות אפי' בספק ספקא ביין נסך שריא כספק ספקא ור"ת מפרש דפליגי דרבנן מטמאו אפילו בכמה
ספיקות משום דמן היין אפילו בחדא ספקא טהור דאוקמה אחזקיה וילפינן מטובה דטמא וא"כ מה לי חדא ספקא מה לי תרי ספיקי דהא
אפי' בחדא ספקא הוה לן למימר דטהור ור"א סבר אין לך כו' אלא מידועו דוקא חדא ספקא טמא ואמי שפיר ההוה דפולמוס דמשמע
אפילו בספק ספקא לא שרי אלא לר"א דוקא ובההיא עובדא דנהדענא לא גרים ר"ת לא שאני הסם כו' דלהאי גירסא משמע דמודו רבנן
דבספק ספקא שרי ור"א שרי אפילו בספקא אחת אלא מפרש ר"ת כמאן כר"א כדפסק ר"ת ביהוה גרים והדר גרים הוה ספק ביאה ספק מגע הוה
ולאו דוקא ספק מגע קאמר דאדרבה ספק ביאה הוה דספק אס בלא עכו"ם אס לאו דאימור ישראל נינהו אלא לספקא אחת קרי
ספק מגע דספק ביאה דר"א היינו ספק ספקא והכי פריך והא ספקא אחת היא ואפי' לר"א לא שרי בספקא אחת ור"ת ומני"ל דלרבנן אפילו
ביין נסך אסרי בספק ספקא ויש לומר דכמה דוכתי מדמה נמש' ע"ו חומרא דין נסך לחומרא דטהרות: **ר"ב א"ע"ד בשאר**. נראה
דגרמין רבי אלעזר דאי ר' אליעזר היכי בעי למימר בפי' בנתא דע"ו (דף ע"ג) ושם דשמואל ורבי אלעזר כו' אליעזר והא שמואל א"י
אלעזר אית לכו סוף פ"ק דנדה (דף ע"ג) דאין הלכה כר' אליעזר כדפסקי טהרות אלא כד' ויך כדפסקי טהרות היא: **בהעלם** אחד חייב. אפילו בשמי
רשות ומימה דאמר רבא בפי' המוילין יין (שנת דף ע"ג) ושם הוילין חיי גרוגרת והינהו חזר והוילין חיי גרוגרת והעבירה דרך עליה חייב מה
פריך דרך עליה הא לא בעי הכא (א) אלא לרשות אחת אפילו רחוקות זו מווי ויש לומר דודאי בלא דרך עליה חייב והא דנקט דרך עליה
לאשמעינן דלס העביר מתוך ג' להאי גרוגרת משהיה דחייב אע"ג דלא מתוך ג' לקרקע והקשה ר"ת לרבי יוסי דב' רשות אחת פטר
והאמר בפי' הבונה בפי' (דף ע"ג) כגון אות אחת בטבירא אות אחת בנפורי חייב מחוסר קריבה לכו מחוסר מעשה דמי וגרס ר"ת מרשות אחת
חייב משתי רשות פטור אס הוילין חיי גרוגרת משתי רשות לרשות הרבים פטור אכל אס ברשות אחת לקחה אפילו חלקה והוילין לשמי
רשות חייב דמחוסר קריבה לאו כמחוסר מעשה דמי ולר"י נראה דלאו פירכא היא דלא דמי דהסם שם המלאכה (א) כמינה וכמינה נגמרה
כשיחבו שתי אותיות ואפי' רחוקות זו מווי אכל הכא שם המלאכה היא הוילין ושהוילין לשמי רשות אחת לא נגמרה הוילין אע דשקבס:
אכל

(א) טהרות פ"ו (מ"ה) ספיקי
ר"י פ"ג ע"ג (ב) ופי' טהרות סס
מ"ד (ג) שנת ג' בריית ח"י
(ד) ופי' טהרות

הגהות הב"ח

(א) יב"ב ד"ה דרך ור
ד' אמת. ר"ב כפי' הכבוד
פירוש דף ק' חלפת דרך
היחיד הוא שי נגדן ומתנה
פי' שתי אמות קטנות ומתנה
וע"ש: (ב) ר"ה ספק ור
אס לא נהי מקום הקבר אס
(ג) ד"ה ותיקין ור
דפטר בשתי רשות אבא
חייב לאין המלך: (ד) ר"ה
שנת ג' ור' אלא פנינה
(ה) אלא דבר מאלף חזון:
(ו) ח"ס ד"ה דרך היחיד
וכן הרבים שזיל היחיד
ועל הרבים שזיל הקבוע
וכו' צירוף שני פירוש אצלנו
למיני דרך הרבים דמנא דדרך
היחיד מפסקי כ"ס דרך הרבים
ומשי משום ספק נקטין דקמי
הל מפסקי לרועים ואין מפסקי
לאילנות אלא גדר כ"ו וקמ"ל
דאילו דרך הרבים לא מפסקי
לאילן ומפרש נמי אמאי תנא
שזיל הרבים כיון דתנא שזיל
היחיד מפסקי דמשום אילן לא
לך למיתמייה כיון דאשמעינן
דאפי' דרך הרבים לא מפסקי
לאילן כל שכן שזיל הרבים
אלא אמאי לאשמעינן דשזיל
הרבים נמי דענין שיא קבוע
צימות החמה וצימות הגשמים
והשתא אצלנו דמפסקי לרועים
אע"ג דגרע מכולהו ודרך
הרבים אשמעינן דלא מפסקי
לאילן דרך היחיד אשמעינן
דלא דענין קבוע ושזיל הרבים
אשמעינן דענין קבוע ואין
להקשות דלא לימיני שזיל
הרבים ואנא היחיד דענין קבוע
ממתין דרך היחיד דלא לא דענין
לא

מוסף רש"י

ושזיל הרבים הקבוע כו' ור' לא
קבוע לא מפסקי דקמ"ל נר
הוא ולא חזון חזון חזון חזון
הכנס לבקעה. ור' אלא
שנת הפסחיים יחד קרי
עובדא פולמוס: (א) שנת הרבה
ז' אלא ז' ור' ור' בימות
הגשמים. היא חזון חזון
היחיד לטעמא דמשי שכר
אמת היחיד אפילו רשות
לכל אס ליכא ל' וקמ"ל
ספק טומאה נכחוס היחיד
ספקו טמא: פסחים י' ובני"ו
שינויים. בשדה פלוגתי.
לומר בלחם הפירות ורש"י
לפי אלו הוא יחיד לא שנה ורשה
מפרימת בלחם הפירות:
א' בלחם פת השבת
אין אלו ידעין לחו היא
וע"י ג' הלכות למקום
הר' בנתקנו ז' ושם ור' ור'
הכמיס טמאין. דהאי
לה ספק טומאה ברה"י,
ור"א לא חשיב לה ספק
טומאה אפי"ה נכנס לבה
אכל אמי ידע אס אפילו
אס אלא השתא הוה
ליה ספק ספקא פסחים י'
ספק מגע טומאה. דאמר
נכנסה לבה טומאה כה
ואינו ידע אס נכנסה טומאה
אס לא ור' ור' ב' בשני
העלמות פטור. דף ע"ג
לפי שיעור ברייתו י"א